

Feszültségek a fiatalok és felnőttek életében

Kockázatos dolog ma az *emberről* beszélni. Az „ember” fogalom meghatározása is komoly nehézségekbe ütközik, hiszen olyan korszakban élünk, mely eddig alapvetőnek elfogadott tételeket dönt meg vagy von kétségbe. Minél többet tudunk magunkról, annál bizonytalanabbak vagyunk igazi mivoltunkat illetően. Az *ember lényegét*, megközelítő leegyszerűsítéssel, mégis meghatározhatjuk. Az *ember összetett lény*, mivel egy összetett világ része.

A mozgásban és változásban bontakozó valóságot a *feszültségek dinamizmusa* jellemzi. Az ember, a „régiek” kifejezésével élve „mikrokozmosz”, akiben a „makrokozmosz” törvényei érvényesülnek, azzal a minőségi többlettel, hogy az emberben személyessé válik és „magához tér” a makrokozmosz. Minden feszültség lehet egyben *romboló* és *építő* jellegű. Ha az összetettségből fakadó *különbözőség* egyik pólusán az energiák felhalmozódtak és nincs módjuk arra, hogy egy magasabb szinten feloldódjanak – vagy azért, mert a másik póluson leküzdhetetlennek tűnik az ellenállás, vagy azért, mert úgy tűnik, hogy egyáltalán nincs ellenállás – akkor vagy robbanásszerűen történik meg a feloldódás (revolúció), vagy alacsonyabb szinten „robban” a felgyülemlett energia (vö. „lefelé” kompenzálás). Az ilyen feszültség a valóság minden területén terméketlen és *romboló* hatású. Termékeny és *építő* viszont az a *feszültség*, mely a pólusokban felgyülemlett energiákat „megszüntetve-megőrizve” és dialektikusan, egy magasabb érték-szintre emelve dolgozza fel (evolúció).

A *nevelés* feladata az, hogy a létéből fakadó feszültségeket úgy tudatosítsa az emberben, hogy a romboló feszültségek feloldásának lehetőségét biztosítsa. A *keresztény ifjúsági nevelés* és *felnettgondozás* abban az előnyös helyzetben van, hogy nem elégszik meg a természet és társadalom „vak” és „vas” törvényeinek felvázolásával, hanem a helyesen értelmezett emberi szabadság képességének elfogadásával egy lényegében maradandó, *magasabb értékrendbe integrálja* a felgyülemlett energiákat. Ezt az értékrendet a keresztény *kinyilatkoztatás* elvárása tárja fel számunkra.

Először felvázoljuk a *serdülő*, illetve *ifjúkor*, majd a *felnettkor* pszichodinamikai sajátosságait, végül a romboló és építő feszültségeket teológiai szempontból értékeljük.

A fiatalok feszültségei

A *serdülőkor* kezdete hozzátétőlegesen a pubertás kezdetével esik egybe. A *serdülőkor* vége, vagyis a *felnettkor* kezdete már sokkal nehezebben határozható meg. Itt az átmenet lassú és észrevétlen. A mai társadalmi és kulturális körülmények között a *serdülőkor* szociális téren mértéktelenül elhúzódik. A tanulmányi idő egyre hosszabb, s ez természetesen a szülőktől való függés tartamának meghosszabbodását is jelenti. Ezzel együtt jár számos bizonytalansági tényező is. A fiatal nem képes magát a társadalmi értékskálán olyan helyre állítani,

mely megfelelne azoknak az elvárásoknak, amiket a serdülőkor kezdetén vázolt föl magának. Ezzel magyarázható a kevésbé értelmes fiatalok kudarca: tanulmányaitak idő előtt megszakítják, hogy „saját lábukon” állhassanak. Egy-kétszáz évvel ezelőtt teljesen másképpen alakult a család, s ezzel párhuzamosan a szociális élet is. Régebben a gyermekeket rögtön munkába állították, mihelyt hasznukat lehetett venni. S legtöbbször olyan munkába, ahol apja vagy más mesterember munkáját kellett utánoznia. Pontos referencia állt tehát előtte: az ehhez való hasonulási képesség, s az ezt követő siker jelentették a felnőtté és különböző állomásait. Így sokkal egyszerűbb és problémamentesebb volt a társadalomba való beilleszkedés. (Lehetetlen itt nem gondolnunk a primitív társadalmakban szokásos felnőttéavatás iniciációs szertartásaira). Ha e korábbi rendszert összehasonlítjuk a ma uralkodó állapotokkal, amikor a hosszú tanulmányok alatt természetellenesen sokáig függőségben tartott fiataloknak végvizsgáik után a felnőtt társadalom sokszor nem tud, vagy nem akar megfelelő helyet szorítani, megérthetjük, hogy a fiatalok lázadásba, tehetetlen csüggedésbe vagy pótcselekvésekbe menekülnek.

A serdülőkorban párhuzamos a nemi érés folyamata és az önállósági tendenciák erősödése. Ennek kísérője a szülők elleni lázadás és a társadalomba való egyre szervezettebb beilleszkedés. E fejlődés nem megy nehézségek nélkül.

Ebbe a kategóriába sorolható az eredetiségkedés, az írásmód megváltoztatása, a speciális zsargon keresése. Mindez legláthatóbban az excentrikus *öltözködésben* jelentkezik. Ami azonban a felnőtt társadalommal szemben antikonformizmust jelent, az az egyenrangúakkal szemben teljes, szinte kötelező konformizmusba fullad.

A serdülőkor a tárgy nélküli és utópisztikus *szerelmek* és életreszóó *barátságok* korszaka. Ezeknek rendkívüli jelentősége lehet az egyéniség kifejlődésében. Egy barátban vagy barátnőben való csalódás a serdülő fiatal számára megrázó élményt jelenthet, mely személyiségének legmélyebb pontjait érintheti. Nemcsak az abszolút utáni vágyódásán üt sebet, s a szeretet utáni sóvárgását bélyegzi meg, hanem a saját értékébe vetett hitét is megrendíti. Ez a hit pedig pontosan a barátságból merít erőt. Ebben a korban a barát szinte mint másik én, „alterego” szerepel, melynek szeméből megnyugtató tükörkép világít a serdülő fiatalra. Innen a baráti kapcsolat fontossága, s esetleges megszakadásának jelentősége, hiszen ez egyben az „én” leértékelését is jelenti. A fiatalkori barátság mélyén tehát nagyrészt narcisztikus tényezők húzódnak meg.

A serdülőkori szerelmi érzések kialakulását a bizonytalanság jellemzi. A *nemi* érzelmek feléledése, a szexuális vágyak tudatba törése többféle eredményt válthat ki. Leányoknál gyakoribb e vágyak szublimációja, a fiúk körében viszont – érthető fiziológiai okokból adódóan – sokkal hamarabb konkretizálódnak. Akár elvontan, akár gyakorlati módon jelentkeznek az újkeletű szexuális késztetések, megjelenésük legtöbbször mély, bár be nem vallott *szorongást* okoz. E szorongás ellen való védekezésre többféle mód kínálkozik.

Egyszerű módja a kérdés közvetlen *intellektualizálása*: a szerelemről, házasságról, nemi kapcsolatról szóló végnélküli viták. A másik lehetőség az ún. „előre menekülés” alkalmazása, a korai szexuális életben való elmerülés, minden lehetőség gyors kipróbálása. Hogy ez milyen testi és lelki elszegényedéshez vezet, s hogy a szexuális élet milyen elértéktelenedését jelenti, azt főlegesen itt hangsúlyozni.

Közhely ma már azt mondani, hogy szédítő iramú korszakban élünk: ami tegnap igaz volt – úgy tűnik –, ma már korántsem az. Ez a tény mélyen megingatja biztonságérzetünket. Különösen érezhető ez a *fiatalok* pszichológiai értelemben vett „*apa*”-képeinek alakulásában. Úgy tűnik, hogy a pszichológia klasszikus *apa*-

képe, valamint annak dinamikus, a lélekre ható vetületeit tárgyaló tételei és teóriái a mai felnőtt nemzedékre még érvényesek. Viszont a ma felnövő generáció apaképe egészen más, és más lesz, mint a miénk. Ebben nagy szerepe van annak a tudatformálásnak, ami a „haladás” és korszerűség jelszavai mögé bújva minden hagyományos értéket és tekintélyt lejárát, megkérdőjelez, vagy legalábbis gyanússá tesz. Ez pedig elég ahhoz, hogy a szüleivel amúgy is szembeszegülő fiatal teoretikusan is aláátámaszthassa vélt (vagy néha valóságos) *főlényét* apjával szemben. Régebben a fiatalok követték apáik öltözködési módját. Ma a felnőttek követik a fiatalok divatját. Tán azért, mert elvesztették biztonságtudatukat a fiatalokkal szemben?

A tökéletes apakép, ami az „én” ideáljaként szerepel a gyermek és a serdülő tudatában –, az említett változások következtében rövidebb ideig marad meg, mint régen. Ezért hatása is más lesz: gyöngébb és elmosódottabb, s főleg helyettes nélküli. Mert minden más (barátok, tanárok, nevelők) még gyorsabban változik és sokkal jobban veszít értékéből, mint az apa. Az identifikációnak, a referenciás lehetőségnek hiánya komoly lelki bizonytalanságot okoz a fiatalnak.

Az *anya* szerepe lényegesen lassabban változik, annak ellenére, hogy a rosszul felfogott női emancipáció nevében az asszonyok egy része mindent elkövet, hogy az apakéhoz hasonló elértéktelenedést meggyorsítsa. Az anya a test, az otthon, az étel, a szeretet, a gyöngédség, megértés és megbocsájtás. Testünket, egész életünket mélyen érintő dolgokról van itt szó, melyek nem értéktelenednek és nem is értéktelenedhetnek olyan gyorsan, mint az apa képe.

A serdülőkor természetes bizonytalansága, a társadalom visszautasítása, a nemiséggel kapcsolatban érzett ingadozás és szorongás, a most leírt szülői identifikáció lehetetlenné válása magyarázza a serdülőkor lármás és nyugtalan feszültségeit. Ezek közé tartozik az a *szociális* jelenség is, melyet a fiatalkori *bandák* s bűnözőcsoportok tevékenysége képez. Tudjuk, hogy manapság eszményi családi életről ritkán beszélhetünk. A szülők dolgoznak. Fáradtan jönnek haza. Nincs idejük sem egymással, sem a gyermek „lelkével” foglalkozni. Beérik azzal, hogy biztosítják a gyermekek számára az anyagiakat és az érvényesülés lehetőségét. A serdülő azonban ezzel nem éri be. Ebből viták, összetűzések származnak. A szülők nem tesznek, nem küzdenek eleget gyermekükért: ezt a „belefáradást” lehet demisszionálásnak nevezni, arra a jeliségre, hogy „legalább addig van nyugalom, míg a gyerekek nincsenek otthon”. Ez az egyik oka a bandába szerveződésnek: a csoportok összeverődnek késő délután, illetve este, a szülők által képviselt társadalom közös megvetése, s a tőle való függés dühös gyűlölete jegyében. Együtt azonban jól érzik magukat, hiszen hasonlók egymáshoz. A természetszerűen kialakuló és önkéntesen vállalt hierarchiában felépítenek maguknak egy olyan társadalmat, ahol nem érzik a másiktól való kivetettségüket.

Szomorú, hogy világuk mégis nagyon hasonló a felnőttek társadalmához, mely például belső feszültségeit háborúban vezeti le. Hogy a bandákba szerveződött fiatalok önmaguk felnőttiségét bebizonyítsák maguk és mások előtt, mutatós, leg többször törvénybe ütköző akciókat hajtanak végre.

A fiatalkori *házasságok* (és válások) szaporodása sem más, mint a kamaszkori bizonytalanságból, a természetellenesen hosszúra nyújtott serdülőkorból való menekülés. A házasság az egyetlen módja a mai társadalomba való gyors beilleszkedésnek, de legalábbis annak, hogy hosszú és kérdéses átmenet nélkül felnőttek tekintsenek valakit. A megoldás azonban hibás, hiszen minél fiatalabbak a házások, annál inkább rá fognak szorulni szüleik, apósuk, anyósuk ilyen vagy olyan támogatására, mely a házasság körülményei között még nehezebben viselhető el és nem egyszer váláshoz vezet.

A fiatakkor pszichodinamikájának felvázolása elénk tárta azokat a személyiség mélyébe ágyazott feszültségeket, melyek a nevelés, a körülmények s nem utolsósorban az erős akarátú önnevelés hatására romboló vagy építő feszültség formájában jelentkezhettek. Hogy az ifjúnak miképp sikerül békét teremtenie önmagában (és önmaga körül), nagyrészt ettől függ majd későbbi felnőtt sorsa is.

A felnőttkor feszültségei

A *felnőtt ember fogalma* minden szempontból relatív: koronként változik, s egy adott pillanatban is különböző szempontok szerint sorolhatunk valakit a felnőttek közé. Másrészt sokszor előfordul, hogy bár pszichológiailag valóban nem lehet felnőttnek nevezni valakit, mégis rendkívüli hatású emberré válik. Gondoljunk itt elsősorban a művészekre, akiknek jellemében igen gyakran találunk kirívóan gyerekes vonásokat: állhatatlanságot, felelőtlenséget, játékosságot, narcizmust, egocentrizmust. Mégis nagyfokú érzékenységgel rendelkeznek, mely lehetővé teszi számukra a mindennapi dolgok mély átérzését, s reakciójuk széles tömegeket érint. Nem feltétlenül negatívan értékelendő tehát, ha valakinek jellemében gyerekes vonásokat fedezünk fel. Nem beszélve arról, hogy a harmonikusan érett, tökéletesen kiegyensúlyozott felnőtt legtöbbször mérhetetlenül unalmas.

Vázzuk fel a *felnöttség* fogalmának kritériumait a mai társadalomban.

Biológiailag a nemi érettséget vehetjük alapul, ami a fajfenntartás szempontjából fontos. *Szociológiailag* a közösségi produktív munkában való tudatos részvétel, illetve a közösség felnőtt rétegébe való öntudatos beilleszkedés lehet az alap. *Erkölcileg* nézve az érettséget Isten és az embertársakkal szembeni felelősség-tudat határozhatja meg. *Érzelmi* területen az olyan embert tekinthetjük felnőttnek, aki belső gazdagságából merítve önzetlen szeretetet tud adni a körülötte élőknek. *Pszichológiailag* akkor beszélhetünk érett, felnőtt emberről, amikor az egyén eléri azt a fejlődési pontot, ahol a különböző behatások viharában meg tudja őrizni, illetve helyre tudja állítani érzelmi és szellemi stabilitását, sajátos egyéni dinamizmusának segítségével. E stabilitás nem zárja ki természetesen a fejlődés lehetőségét. A felnőtt lelki világát eszményi esetben az érettség és kiegyensúlyozottság jellemzi. Ez utóbbi azonban nem stabil és megtámadhatatlan állapot. A felnőttnek nap mint nap meg kell küzdenie érte a feszültségek kereszt-tüzében. Egyensúlyba kell hoznia az összhangot fenyegető külső és belső tényezők sokaságát. Összhangot kell teremtenie a külső indulati behatások és a belső érzelmi hangoltság, a társadalmi elvárások és az egyéni cselekvési igények, lehetőségek között. Harmóniára kell törekednie a családi érdek és az egyéni boldogság keresésében. Foglalkozási és hivatásbeli stabilitást kell teremtenie. A kultúra értékeit (tudomány, művészet, vallás) integrálnia kell személyes világnézetének kialakításában és elmélyítésében.

Eddig „általában” szóltunk a felnőtt életkor feszültségeiről. Mivel azonban a felnőttek túlnyomórészt házasságban élnek, és feszültségeik elsősorban a házassággal kapcsolatosak, szólnunk kell a *házastársak közötti feszültségekről* is.

Közhely, de igaz: a szerelem „vakká” tesz. A házasságkötés előtt sok fiatal nem veszi észre azokat a feszültségi góccokat, amik már a házasság előtt burkoltan jelen vannak a „házasságra készülők” kapcsolatában. A házassági együttélés során a „vakság” fokozatosan megszűnik, és ez végleges elhidegüléshez vezethet, ha a házastársak közötti szerelem nem alakul át magasabbrendű, tiszta szeretetté. Ezért jó még idejében látni, hogy milyen feszültségek adódhatnak a házastársak között a házaselet során.

Napjainkban igen elterjedt az a nézet, hogy a házastársak közötti feszültségek a szexuális élet kiegyensúlyozatlanságából fakadnak. Ezért – úgymond – „jó” előbb „kipróbálni” azt, ha ez sem segít, akkor a szexuális tevékenység „módján” kell változtatni. Helytelen volna lebecsülni ezt a nehézséget, de azt is figyelembe kell venni, hogy a házasság nem csupán rendezett szexuális tevékenység, hanem sokkal több annál. A legtöbb házasságon belüli feszültség az *együttélés nehézségeiből* fakad. Különösen jelentős lehet ez olyan fiatalok esetében, akik korábban nem tanulták meg, miképpen kell egy *családi* közösségben élni, hogyan kell alkalmazkodni másokhoz, hogy a közösség érdeke sokszor előbbre való az egyéni érdeknél. A lemondást és az áldozatvállalást már az esküvő előtt kell „tanulgatnia”, mert az önző fiatal az oltár előtt nem válik egy csapásra önzetlen apává vagy anyává.

Az *érzelmi élet* kulturálatlansága is feszültségeket válthat ki a házastársakban. A személyes emberi kapcsolatok helyes alakítását is már korábban kell megtanulni. Akí azelőtt nem volt hűséges és megbízható *barát*, hogyan lehet az majd jó „barátja” házastársának? Aki korábban nem tanulta meg, hogy miképpen kell kulturáltan, szellemi szinten érzelmeit kifejezni, attól miképp is várhatnánk azt, hogy a házaselet „elrejttségében” udvarias, tisztelettudó, ösztönein s indulatain uralkodni tudó ember legyen?

Feszültségek forrása lehet még az is, hogy a fiatalok a szerelem lángolása idején úgy gondolják, hogy a szerelem energiája minden akadály fölött győzedelmeskedik. Nem gondolnak arra, hogy nemcsak „*azt a lányt*” veszik el feleségül, hanem annak *egész családját*, nem csupán „*ahhoz a fiúhoz*” mennek feleségül, hanem vállalni kell annak ismeretségi körét is. Ezért jó, ha olyan fiatalok kerülnek össze – amennyire ez egyáltalán kormányozható –, akik „*összevalók*”: *ne az anyagiakra gondoljunk, hanem a műveltségbeli, szokásbeli és vallási értelemben vett „összevalóságra*”. Gyakori eset, hogy a vegyes vallású házasságokban a „gyengébb” félnek a katolikus házastárs bizonyul, mert nem akar „békétlenséget” a családban, s ezért feláldozza vallási meggyőződését és szokásait. Ennek eredménye sokszor az, hogy a vegyes vallású családok gyermekei vallásilag közbömbös emberek lesznek, hiszen a gyermek mindig a „kényelmesebb” megoldást ajánló szülő pártjára áll, – márpedig vasárnap misére menni, hittanra járni nem mindig „kényelmes”.

Szakemberek mondják, hogy a házasságnak *három* nehéz korszaka van: a *kezdet*, amikor a fiataloknak „bele kell szokniuk” az együttélésbe; a házasság ún. „*felőtt kora*”, amikor a házastársak „már mindent tudnak”, csak még keveset „értenek”, és az *öregkor*, amikor a házastársaknak túlnyomórészt „el kell szenvedniük” egymást. Természetesen sok pozitív példa bizonyítja, hogy e „nehéz korszakok” feszültségei sok jóakarattal és hittel harmonikusan feloldhatók. De nem árt azért tudni e várható feszültségekről.

Itt kell szólnunk egy olyan *feszültségről*, ami napjainkban mind gyakoribbá válik, főleg a kevés gyermekes családokban. Sok korábbi feszültség „elrejtett”, „szendergő” állapotban meghúzhatja magát a házastársak közt, mindaddig, amíg a *közös feladat*, a gyermekek felnevelése, *összetartja őket*. Amikor azonban – sokszor gyors egymásutánban – a gyermekek „*kirepülnek a fészekből*”, a korábbi rejtett feszültségek robbannak, a hegedő sebek fölfakadnak. Ehhez még az *örege*désből és az attól való félelemből származó nehézségek is hozzájárulhatnak. Ha nem végződik is mindig válással az ilyen robbanás, de könnyen lehet belőle gyűlölködő „*párhuzamos*” *élet* férj és feleség között. Az ilyen házastársak soha ne feledjék: sebeiket egy közös feladat elvégzése közben kapták, – „hibáik” egy közös élet harcában szerzett nyomorúságok. Egyedül maradvá párhuzamos „kettesben”, ne ifjúkori nosztalgiákon ábrándozzanak, ne sérelmeiket hánytorgassák,

hanem kíséreljék meg egymást újra megtalálni, próbálják meg egymásban felfedezni a *rejtett Isten-arcot*. Szerezzenek egymásnak új közös élményeket, s így *oldják fel* a házasságukat romboló feszültségeket.

A *tökéletesen kiegyensúlyozott* felnőtt csupán *ideális* pszichológiai eset. A külső és belső tényezők egyensúlyzavaraiért nem mindig ő a felelős. Főleg azért nem, mert az „egyensúlyozáshoz” *idő* kell. Az időtényező pedig felrúghatja az ember jószándékú „számításait”. A cél nem is az, hogy „feszültségmentes” fiatalokat vagy felnőtteket neveljük, hanem az, hogy az „ön”- és „környezet”-pusztító feszültségeket építő, gyümölcsöző és a fejlődést elősegítő feszültségekben oldjuk fel.

Teológiai értékelés

Filozófiai és pszichodinamikai vizsgálatunk feltárta a fiatal és felnőttkor feszültségeit. E feltárás azonban mélyebb indokolást nem tud nyújtani. A teológiai elemzés viszont a kinyilatkoztatás fényében adhat választ kérdéseinkre.

Az ember teremtett lény, aki Isten képmása. Ezért egészen közel és mégis mérhetetlenül távol van az Istentől. Az ember immanens létező, mégis minden tevékenységben lelepleződik transzcendens irányultsága. A feszültség ebből adódik és ez hozzátartozik az ember lényegéhez. A *romboló feszültségek gyökere a bűn*. A bűn lényege az ember Istentől kapott hivatásának megtagadása, az ember szabadakarátú, radikális immanenciájának állítása. Ha nem veszünk tudomást valamiről, ez még nem jelenti azt, hogy az nincs. Ha az ember nem akar tudni a „másik pólusról”, hogy szellemi vagy erkölcsi tunyaságból adódóan nem akarja vállalni létének transzcendens feszültségét, ez még nem jelenti azt, hogy ez a feszültség akkor már nem is áll fönn. Fönnáll, csak *romboló* formában. Aki nem él békében Istennel, az önmagával és embertársaival sem tud megbékélni. Ez kiegyensúlyozatlanságot eredményez, amit huzamosabb ideig nem tudunk elviselni. Ezért az ember bűnbakot keres: nem én vagyok a rossz, hanem a másik (vagy „mások”). Nem én vagyok a felelős, hanem a „bűnbak” az oka minden szenvedésemnek. Úgy akarok szabadulni a büntől (úgy kívánom magamat illuzórikusan a büntelenség tudatába ringatni), hogy a bűnbakot „pusztítom” el. Csak-hogy ezzel az én bűnöm nem szűnt még meg: bűnbak-kereső, üldöző szenvedélyem fölemész engem is. Így a kiegyensúlyozatlanság romboló feszültségének áldozata leszek magam is.

A „*bűnbak-keresés*” a bűnös élet egyenes következménye. A *Teremtés* könyve is szól már róla. Ádám Évára „keni” a bünt. Éva a kígyóra. A bukott angyal pedig Istent vádolja: miért teremtett olyan lényt, aki képes fellázadni ellene? Lám ki itt a bűnbak? Ki a felelős minden bajért, szenvedésért a világban? A válasz világos: a teremtő Isten. S manapság hányan vannak, akik ezért – „büntetésből” – nem hajlandók többé hinni benne (mintha azelőtt hittek volna?!). A „bűnbak-kereső” mechanizmus végigvonul az egész üdvtörténeten. Lám *Káin* is megtalálta a maga bűnbakját, Ábelt s megtörtént az első testvérgyilkosság. A *prófétákat* is ezért ölték meg.

Jézus útjába állt a bűnbak-mechanizmusnak. Ő, aki bűn nélkül való volt, „Isten bárányaként” magára vette a világ bűneit. „Bűneinkért halált szenvedett és megigazulásunkért feltámadt” (Róm 4, 25). Az emberiség fejeként hajtotta végre örökérvényű áldozatát. Istennel szembeni „adóslevelünket a keresztre szögezve megsemmisítette”. (Kol 2, 14) A keresztt azóta Istennel való kiengesztelődésünk hatékony jele, melynek hatékonyságát Krisztus feltámadása biztosítja. A názáreti Jézus mint valóságos Isten és valóságos ember hajtotta végre bűnért engesz-

telő áldozatát. Minden ember számára biztosította a *kiengesztelődést* Istennel. Áldozati tettével kihúzta a *romboló feszültségek fullánkját*, a *bűnt*, és az „új teremtés zsengejeként” lehetővé tette, hogy Szentlelke által mi is az *új teremtési rend* részesei lehessünk. Ez nem szünteti meg az első teremtést, hanem egyszerűen „helyére teszi” azt, amit a bűn elmozdított eredeti „helyéről”.

A *megváltott ember* életében továbbra is jelen vannak a széthúzó erők és romboló feszültségek, de a megváltás erejében részesedve képes azokat „feloldozni”. A *hit* által tudja, hogy a szenvedés mindenestül nem küszöbölhető ki a halandó létből, de „Krisztusba öltözve” gyógyító és gyümölcsöző feszültséggé integrálható az, ami eddig csak a bűn jogos büntetése volt. Akik *megtérnek*, vagyis hittel elfogadják Jézust *személyes megváltójuknak*, és általa kiengesztelődnek Istennel, azok belátják, hogy bűnösök. De a *bűntudat* nem szorongással tölti el őket, hanem a bűnbánatban igazán felszabadulnak: megtapasztalják, hogy Jézus az ő megváltójuk is, aki új, megigazult étellel ajándékozza meg őket. A *bűnt* elsősorban nem úgy fogják fel, mint valamiféle „törvényszegést”, hanem úgy, mint a „*több szeretet*” hiányát, amivel tartoznak Annak, aki „előbb szeretett” minket. Az Isten iránti szeretet termékeny, végtelen távlatú fejlődésre serkentő, gyümölcsöző „verseny”-feszültséggel tölti el a szívet, hisz „nem hervadó babérért, hanem hervadhatatlan koszorúért” (1 Kor 9,25) küzd a földi pályán a keresztény ember. Az Istennel való megbékélés kiegyensúlyozottsága a jelen üdvrendben azonban még nem elveszíthetetlen birtokunk, hiszen még csak „tükör által homályosan” (1 Kor 13, 12) látunk. A természetfeletti hit nap mint nap akarati erőfeszítést kíván tőlünk. Újra és újra meg kell küzdenünk a „régiben szokásainkkal”. A hit a „szerelem által tevékeny” (Gal 5, 6), és a *szerelemnek mindig van „behoznivalója”*. A szeretet hitből fakadó bizalomból és reményből él. Ez ad optimista lendületet a megtért embernek. Meg tud békélni önmagával és embertársaival is, mert „Krisztus titokzatos testének” tagját látja önmagában és embertársaiban.

Az emberiség történetének jelen válságos helyzetében az *Egyház küldetése* a maga eredeti, tiszta, markáns vonásaival rajzolódhat ki: hirdetni kell a *megváltás* örömhírét, a *kiengesztelődést* Istennel, önmagunkkal, embertársainkkal. A pénz, a mulandó testi élvezetek és a hatalomvágy (a folytonos „magam igaza” keresése) szemfényvesztő értékeibe való menekülés helyett meg kell mutatnia az utat a felgyülemlett feszültségek feloldódásának igazi „helye”: *Krisztus* felé. A hit erejében az igazságosság és a szeretet mértékletes és bátor szolgálóként kell „Krisztus követségében járnunk” (2 Kor 5, 20) az emberek között, és életünkkel tanúságot kell tennünk arról, hogy az emberiség számára ma „sem adatott más névben üdvösség, csak a Krisztus Jézusban”.

Felhasznált irodalom:

Cruchon, Georges: Initiation à la psychologie dynamique, Maison Mame, Paris, Tours, 1963.

Cruchon, Georges: Psicologia pedagogica, La Scuola, Milano, 1972

Görres, Albert: Kennt die Psychologie den Menschen? Piper, München, Zürich, 1978.

Schwager, Raymund: Brauchen wir einen Sündenbock? Kösel, München, 1978.